

хисту конфіденційної інформації сторони проекту домовились про створення спеціальної процедури маркування об'єктів, створених в ході експлуатації станції. Така система ідентифікації результатів роботи також відрізняється своєю гнучкістю: учасники залишають за собою право з мотивів безпеки змінювати окремі елементи захисту даних та способи доступу до них. Крім цього, важливим залишається питання захисту прав інтелектуальної власності третіх осіб – суб'єктів, що безпосередньо не беруть участі в проекті, але результати їх роботи використовуються на МКС. У випадку виникнення спорів щодо відшкодування шкоди, завданої порушенням прав інтелектуальної власності, тягар доведення вини лежить на обвинуваченій стороні, а сам спір розглядатиметься згідно з правом тієї країни, на модулі якої сталось порушення [2, ст. 25].

Отже, питання захисту прав інтелектуальної власності створеної в процесі космічної діяльності не має чіткого нормативно-правового закріплення, проте законодавство нашої країни все ж таки регламентує у Законі України "Про космічну діяльність" дотримання вимог щодо охорони прав інтелектуальної власності створеної в процесі космічної діяльності [1, с. 8].

Література

1. Про космічну діяльність: Закон України від 15.11.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №502/96. – Ст. 8.
2. Боричевський В. М. Особливості охорони об'єктів інтелектуальної власності, створених на міжнародній космічній станції / В. М. Боричевський // Юридичний вісник. – 2008. – № 4(9). – С. 25.

Сиротинська К. С.

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ДОГОВОРУ ЛІЗИНГУ ПОВІТРЯНОГО СУДНА

Лізинг є специфічним різновидом найму (оренди), що в деяких випадках може поєднувати в собі ознаки купівлі-продажу (поставки). Підтвердженням цього є положення ч. 2 ст. 806 ЦК України, відповідно до яких до договору лізингу застосовуються загальні положення про найм (оренду), купівлю-продаж та положення про договір поставки з урахуванням особливостей, встановлених спеціальним законодавством.

Сьогодні понад 50 відсотків усіх продажів літаків у світі відбувається за рахунок лізингу, оскільки більшість авіакомпаній не в змозі купувати літаки із власного прибутку. Лізингові компанії пропонують не тільки фінансовий лізинг, а й технічне обслуговування та ремонт літаків (мокрый лізинг).

Привабливість лізингу полягає в тому, що лізингоодержувачі без значних капіталовкладень можуть отримувати в користування повітряне судно.

В законі України "Про фінансовий лізинг" дається таке визначення лізингу: "Фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин, що виникають з договору фінансового лізингу" [3].

На повітряному транспорті зазвичай застосовують два види лізингу – фінансовий та оперативний. Оперативний лізинг – це договір лізингу між власником (лізингодавцем) і споживачем (лізинго-отримувачем), що дає право лізингоотримувачу експлуатувати повітряне судно лізингодавця на визначений період часу в обмін на зобов'язання виплачувати орендну плату (лізинговий платіж).

В свою чергу, оперативний лізинг поділяється на "сухий", коли лізинг не включає екіпаж, страхування та технічне обслуговування повітряного судна, та "мокрый лізинг", коли названі складові

входять в структуру лізингу. Отже, мокрий лізинг (або лізинг з екіпажем) – це лізинг, за умовами якого повітряне судно включено до сертифіката експлуатанта – лізингодавця, який несе відповідальність за забезпечення безпеки польотів. "Мокрий лізинг" більше характерний для повітряних суден сезонного використання (наприклад, сільськогосподарська авіація). При оперативному лізингу всі права на повітряне судно, яке здається в лізинг, зберігаються у лізингодавця, термін дії договору лізингу може бути невеликим, а сумарні платежі становлять лише невелику частину від повної вартості повітряного судна. Після закінчення терміну дії договору лізингу авіакомпанія може продовжити його, або замінити чи повернути повітряне судно.

Ризик випадкової загибелі повітряного судна покладається за загальним правилом на лізингоодержувача.

Лізингодавець зобов'язаний: 1) інвестувати на придбання предмета лізингу як власні, так і залучені та позичкові кошти 2) своєчасно надати лізингоодержувачу предмет лізингу у стані, що відповідає його призначенню та умовам договору 3) попередити лізингоодержувача про відомі йому особливі властивості та недоліки предмета лізингу, що можуть становити небезпеку для життя, здоров'я, майна або призводити до пошкодження самого предмета лізингу під час користування ним.

Лізингоодержувач зобов'язаний: 1) прийняти предмет лізингу та користуватися ним відповідно до його призначення та умов договору; 2) утримувати предмет лізингу в належному стані (виконувати ремонт, технічне обслуговування); 3) своєчасно сплачувати лізингові платежі; 4) застрахувати предмет лізингу; 5) надавати лізингодавцеві інформацію про технічний стан об'єкта та доступ до предмета лізингу для здійснення перевірки умов його використання та утримання; 6) у разі закінчення строку лізингу, а також у разі дострокового розірвання договору лізингу повернути об'єкт у нормальному стані з урахуванням зносу [2, с. 528].

Ризик випадкової загибелі предмета лізингу покладається за загальним правилом на лізингоодержувача.

У світовій практиці, а також відповідно до законодавства України, гарантією повернення вкладених коштів для інвесторів є страхування повітряних суден переданих у лізинг. При придбанні повітряного судна в довгострокову оренду на основі угоди з лізин-

говими компаніями, документи про таку оренду містять докладний опис та умови про страхування і розраховані на тривалий термін дії. Це вимагає від орендаря оформлення документів страхування на визначену суму з включенням безлічі контрактних умов. Недотримання кожної з таких вимог страхування, як правило, дає орендодавцеві право припинити дію договору оренди і знову вступити у володіння повітряним судном. У таких випадках орендодавець повинен забезпечити:

а) страхування корпусу судна і відповідальності від імені названого страхувальника;

б) включення в поліс орендаря запис "порушення варранта";

в) страхову суму яка була б адекватна для покриття відповідальності.

Умови довгострокової оренди повітряного судна звичайно вимагають від орендаря надання орендодавцеві довгострокових гарантій від збитку шляхом взяття на себе зобов'язань дотримуватися умов оренди і відповідати за наслідки їх недотримання [2, с. 527].

Договір лізингу незмінно ставить умовою оплати орендарем страхування військових ризиків, включаючи конфіскацію повітряного судна урядом країни реєстрації літака.

Література

1. Цивільний кодекс України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Велес, 2010. – 272 с.
2. Коссак В. М. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / В. М. Коссак, Ю. Б. Бек, Й. Г. Богдан. – К. : Істина, 2011. – 975 с.
3. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. №723/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – №16. – Ст. 68